

Số: /KH- BDS

Bảo Lâm, ngày tháng 5 năm 2023

KẾ HOẠCH
Tổ chức hoạt động truyền thông hưởng ứng
Ngày Thalassemia thế giới năm 2023

Thực hiện Kế hoạch số 102 /KH-TYT ngày 28/4/2023 của Trung tâm Y tế Cao Lộc về Kế hoạch tổ chức các hoạt động truyền thông hưởng ứng Ngày Thalassemia thế giới năm 2023. Ban Dân số xã Bảo Lâm xây dựng kế hoạch tổ chức, triển khai các hoạt động truyền thông hưởng ứng Ngày Thalassemia thế giới năm 2023, cụ thể như sau:

I. MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

1. Mục đích

- Tăng cường tuyên truyền, giáo dục cho người dân về nguy cơ của việc kết hôn cận huyết thống với bệnh Thalassemia (tan máu bẩm sinh) cũng như về tầm quan trọng của hoạt động tư vấn, tầm soát, chẩn đoán, điều trị sớm bệnh, tạt trước sinh và sơ sinh nhằm tiếp tục nâng cao chất lượng dân số góp phần thực hiện tốt các mục tiêu của kế hoạch số 94 – KH/HU ngày 29/01//2018 của ban thường vụ huyện uỷ Cao Lộc về thực hiện Nghị quyết số 21-NQ/TW ngày 25/07/2017 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XII về công tác dân số trong tình hình mới.

- Nâng cao nhận thức của xã hội, cộng đồng, đặc biệt là phụ nữ 15-49 tuổi, giới trẻ hiểu biết về tầm quan trọng của Ngày Thalassemia (Bệnh tan máu bẩm sinh) thế giới (8/5).

- Tiếp tục đẩy mạnh các hoạt động vận động, truyền thông giáo dục chuyển đổi hành vi về ý nghĩa và tầm quan trọng của việc sàng lọc trước sinh và sàng lọc sơ sinh, nhằm giảm số trẻ sinh ra có mang gen bệnh hay không, từ đó có sự lựa chọn đúng đắn về hôn nhân cũng như quyết định mang thai để sinh ra những đứa con không mắc bệnh tan máu bẩm sinh.

2. Yêu cầu

- Tổ chức các hoạt động kỷ niệm Ngày Thalassemia Thế giới với chủ đề: ***“Chung tay đẩy lùi bệnh tan máu bẩm sinh vì sức khoẻ cộng đồng vì tương lai giống nòi”***.

- Huy động sự tham gia của cộng đồng, đặc biệt là phụ nữ 15-49 tuổi, nam giới, cặp vợ chồng mới kết hôn để trở thành nhân tố tích cực cho việc thay đổi tư duy và thực hành của người dân trong vấn đề về thực hiện SLTS và SLSS.

- Cung cấp thông tin đầy đủ về nguồn gốc và ý nghĩa của Ngày Thalassemia thế giới 8/5 cho các cấp uỷ Đảng; Lãnh đạo các cấp, các ban, ngành, đoàn thể.

- Triển khai đến 100% các thôn, bản

II. CÁC HOẠT ĐỘNG CỤ THỂ

1. Các nội dung truyền thông hưởng ứng Ngày Thalassemia thế giới.

1.1. Các thông tin chung

Bệnh tan máu bẩm sinh (thalassemia) được thế giới phát hiện và nghiên cứu từ năm 1925. Tại Việt Nam bệnh được các nhà khoa học nghiên cứu từ năm 1960. Bệnh tan máu bẩm sinh là do tan máu di truyền. Bệnh có hai biểu hiện nổi bật là thiếu máu và ứ sắt trong cơ thể, nên bệnh nhân phải điều trị suốt đời, nếu không được điều trị thường xuyên, đầy đủ, sẽ có nhiều biến chứng làm bệnh nhân chậm phát triển thể trạng, giảm sức lao động, tuổi thọ thấp...

Trên thế giới bệnh tan máu bẩm sinh ảnh hưởng đến khoảng 300 triệu người, với khoảng 500.000 người mắc bệnh ở thể nặng, ở nước ta có khoảng trên 13 triệu người mang gen bệnh TMBS, tương đương 13% dân số và trên 20.000 người bệnh mức độ nặng và điều trị cả đời. Mỗi năm có thêm khoảng 8.000 trẻ em sinh ra bị bệnh TMBS, trong đó khoảng hơn 2.000 trẻ bị bệnh nặng và khoảng 800 trẻ không thể ra đời do phù thai. Người bệnh và người mang gen bệnh có ở tất cả các tỉnh/thành phố, các dân tộc trên toàn quốc.

Trong đó, tỷ lệ người dân đồng bào dân tộc miền núi chiếm tỷ lệ khá cao, từ 20-40%. Tỷ lệ người dân mang gen TMBS ở vùng miền núi, đặc biệt là ở các vùng đồng bào dân tộc thiểu số cao một trong những nguyên nhân chính là do kết hôn cận huyết. Riêng năm dân tộc chủ yếu ở miền núi phía Bắc như Tày, Thái, Mường, Nùng, Dao thì tỷ lệ mang gen và mắc bệnh khá cao như: 26,1% ở dân tộc Tày; 25,5% ở dân tộc Dao, 24,7% ở dân tộc Nùng... Đặc biệt tại Sơn La dân tộc Xinh Mun có tỷ lệ mang gen rất cao lên tới hơn 80%, tại các địa bàn này ước tính mỗi năm khoảng 100.000 trẻ sinh ra thì có khoảng 250 trường hợp thai nhi bị phù (không thể sống), khoảng 200 trẻ bị bệnh ở mức độ trung bình đến nặng, chất lượng sống của các bệnh nhân bị TMBS rất thấp, số tử vong lớn.

Trên địa bàn Cao Lộc có gần 80% dân tộc Nùng và dân tộc Tày. Theo kết quả “Nghiên cứu đặc điểm dịch tễ gen bệnh Thalassemia của dân tộc Tày, Nùng 27,5% cao hơn tỷ lệ mang gen chung của các dân tộc ít người sống ở trung du và miền núi phía bắc.

Hiện nay, số lượng bệnh nhân TMBS đã làm các bệnh viện quá tải, tạo áp lực nặng nề lên ngân hàng máu cũng như gánh nặng về chi phí xã hội. Trên thế giới 80% những người mắc bệnh TMBS sống ở các quốc gia có thu nhập thấp và trung bình và phải đối mặt với rất nhiều nhu cầu chưa được đáp ứng cũng như những thách thức liên quan đến dịch vụ chăm sóc y tế, xã hội và các dịch vụ chăm sóc khác mà họ cần.

- Kinh nghiệm thế giới cho thấy có thể phòng bệnh hiệu quả tới 90-95% bằng các biện pháp như tư vấn và khám sức khỏe trước khi kết hôn, sàng lọc phát hiện sớm cho thai nhi để xác định xem cá nhân có mang gen bệnh hay không từ đó giúp họ có sự lựa chọn đúng đắn về hôn nhân cũng như quyết định mang thai và sinh để nhằm sinh ra những đứa con không bị mắc bệnh TMBS.

Đây là biện pháp hiệu quả và có chi phí thấp, nếu cả hai vợ chồng đều mang gen bệnh thì có 25% nguy cơ mắc bệnh ở thế nặng, trường hợp này cần được chẩn đoán trước sinh bằng phương pháp chọc ối sinh thiết gai nhau và tìm đột biến gen.

- Đối với bệnh nhân mức độ nặng và trung bình cần: truyền máu định kỳ, dùng thuốc thải sắt suốt đời, đến khám và điều trị đúng hẹn.

1.2. Các hoạt động chung.

Trên cơ sở những nội dung truyền thông được cung cấp về bệnh TMBS nói riêng cũng như tư vấn, tầm soát, chẩn đoán, điều trị sớm bệnh, tật trước sinh và sơ sinh nói chung, đề nghị các xã, thị trấn chú trọng triển khai các hoạt động sau:

- Xây dựng các tin bài phát trên các hệ thống loa phát thanh của xã, cung cấp kiến thức về bệnh TMBS.

- Nhân bản các tài liệu và sản phẩm truyền thông như tờ rơi, sách mỏng, tranh lật, pa nô, áp phích, biên soạn bản tin chuyên đề, thông điệp về các nội dung bệnh TMBS phát thanh phát trên hệ thống loa phát thanh tại cơ sở, đồng thời đăng tải các nội dung trên nhóm Zalo phòng Dân số và nhóm Zalo ngành dân số.

- Tùy theo tình hình thực tế của xã chủ động tổ chức các buổi thảo luận, tư vấn, truyền thông tại cộng đồng... Mở rộng các hình thức truyền thông hiện đại để cung cấp thông tin, tư vấn qua internet, mạng xã hội, trên nhóm Zalo qua điện thoại di động.

- Thường xuyên cập nhật và đưa tin các thông tin trên đài phát thanh của huyện; trên hệ thống loa phát thanh của các xã, thị trấn. Lồng ghép với các hoạt động truyền thông khác.

- Tổ chức 01 hội nghị truyền thông tại Ủy ban nhân dân xã theo lịch của trung tâm y tế huyện.

2. Chủ đề, Diễn giải và nội dung, khẩu hiệu truyền thông.

2.1. Chủ đề “*Chung tay đẩy lùi bệnh tan máu bẩm sinh vì tương lai giống nòi*”.

2.2. Diễn giải.

Ngày Thalassemia Thế giới được tổ chức hàng năm vào ngày 08/05 là một cơ hội để giúp những người mắc bệnh này sống khỏe mạnh hơn, lâu hơn và hiệu quả hơn thông qua chia sẻ kiến thức, trao đổi thông tin, tổ chức các hoạt động nâng cao nhận thức có mục tiêu và giáo dục chất lượng về bệnh thalassemia.

Đẩy mạnh việc truyền thông, giáo dục nâng cao nhận thức, chuyển đổi hành vi của người dân, gia đình, cộng đồng về tư vấn, tầm soát, chẩn đoán và điều trị sớm bệnh tật trước sinh và sơ sinh.

Việc thực hiện tư vấn và tầm soát trước sinh và tầm soát sơ sinh không chỉ là chuyện cá nhân của gia đình mà chính là bước đi lâu dài của ngành dân số nói riêng và cả xã hội nói chung vì mục tiêu cải thiện, nâng cao chất lượng giống nòi và sự phồn vinh của xã hội hướng tới một tương lai hạn chế đến mức thấp nhất người khuyết tật do các bệnh bẩm sinh gây ra.

Tổ chức truyền thông, cung cấp thông tin về tình hình bệnh TMBS, bệnh do rối loạn di truyền nhiễm sắc thể, bệnh bẩm sinh, về nguyên nhân gây bệnh và các giải pháp chủ yếu trong điều trị và phòng, chống thông qua: các hoạt động cung cấp tài liệu, truyền thông trực tiếp tại cộng đồng; truyền thông tại các trường học

trên địa bàn; tư vấn và khám sức khỏe trước hôn nhân.

2.3. Nội dung và khẩu hiệu tuyên truyền.

(Có nội dung khẩu hiệu tuyên truyền kèm theo)

3. Các hoạt động chủ yếu.

- Tham mưu cho Ban chỉ đạo công tác Dân số-KHHGD xây dựng kế hoạch chi tiết cụ thể về đối tượng, thời gian, địa bàn cần triển khai, người thực hiện, người phối hợp...tổ chức các buổi họp nhóm nhỏ, thân hộ gia đình, cấp phát tờ rơi, tư vấn các biện pháp tránh thai, về ý nghĩa tầm quan trọng của việc sàng lọc trước sinh và sàng lọc sơ sinh, tư vấn khám sức khỏe trước khi kết hôn.

- Tổ chức lồng ghép có hiệu quả với các hoạt động và nội dung tuyên truyền tại các cuộc họp khác do địa phương tổ chức.

- Thường xuyên cập nhật và đưa tin trên hệ thống loa đài truyền thanh của xã. Lồng ghép với các hoạt động truyền thông khác.

III. KINH PHÍ THỰC HIỆN

- Sử dụng nguồn kinh phí do Trung tâm y tế cấp(từ nguồn kinh phí cấp cho dự án 7 thuộc chương trình mục tiêu Y tế quốc gia phát triển kinh tế- xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi năm 2023).

III. TỔ CHỨC THỰC HIỆN

- Trạm Y tế tham mưu cho BCD Dân số - KHHGD, phối hợp với các ban, ngành, đoàn thể chủ động xây dựng kế hoạch thực hiện.

- Kế hoạch thực hiện gửi về Trung tâm Y tế (Phòng dân số) trước ngày 28/4/2023; Tổng hợp báo cáo kết quả tổ chức các hoạt động truyền thông hưởng ứng Ngày Thalassemia thế giới trước ngày 30/5/2023.

Trên đây là Kế hoạch triển khai các hoạt động truyền thông hưởng ứng Ngày Thalassemia thế giới 08/5/2023 trên địa bàn xã Bảo Lâm./.

Nơi nhận:

- UBND xã (b/c);
- TTYT huyện (b/c);
- Ban DS – KHHGD xã;
- Lưu: VT.

TRƯỞNG BAN DÂN SỐ - KHHGD

PHÓ CHỦ TỊCH UBND XÃ
Nông Văn Tiệp

NỘI DUNG VÀ KHẨU HIỆU TRUYỀN THÔNG

(Kèm theo Kế hoạch số: /KH-TYT, ngày /5/2023 của Trạm y tế xã Bảo Lâm)

1. Chung tay đẩy lùi bệnh tan máu bẩm sinh vì sức khỏe cộng đồng.
2. Thực hiện tư vấn, tầm soát, chẩn đoán, điều trị bệnh, tật trước sinh và sơ sinh góp phần nâng cao chất lượng dân số.
3. Cha, mẹ hãy thực hiện tầm soát, chẩn đoán và điều trị sớm bệnh, tật trước sinh và sơ sinh vì hạnh phúc gia đình, vì tương lai nòi giống.
4. Tầm soát trước sinh và sơ sinh vì những đứa con khỏe mạnh.
5. Không tảo hôn, kết hôn cận huyết thống để bảo vệ giống nòi.
6. Chung tay đẩy lùi bệnh tan máu bẩm sinh vì tương lai giống nòi.
7. Thực hiện tư vấn, khám sức khỏe trước khi kết hôn vì hạnh phúc gia đình, vì sự phồn vinh của đất nước.
8. Tăng cường truyền thông, giáo dục để cộng đồng hiểu rõ, chia sẻ và chăm sóc tốt hơn cho người mắc bệnh tan máu bẩm sinh.